

تدوین سیستم مطلوب حسابداری و بودجه نویسی مراکز اتوبوسرانی شهری

کارفرما: مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری وزارت کشور

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

مدیر مسئول طرح: دکتر مرتضی عزتی

همکار اصلی: سید مسعود کنعانی

نوع طرح: کاربردی

مدت اجرای طرح: ۱۲ ماه

سال خاتمه طرح: ۱۳۷۸

واژگان کلیدی: سیستم حسابداری، بودجه نویسی، اتوبوسرانی شهری، برنامه‌ریزی شهری

خلاصه‌ای از کلیات و نتایج طرح:

موضوع درصد صحت و دقت در تهیه ارقام مندرج در گزارش‌ها و صورت‌های مالی و همچنین پیش‌بینی سریع عملیات آتی و برآورد دقیق‌تر درآمدها، هزینه‌ها و سایر عملیات در واحدهای مختلف صنعتی، دولتی، خدماتی و ... از مسائل بزرگ کشورهاست. میزان صحت و سقم اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی و بودجه هر مجموعه، ارتباط مستقیم با مطلوبیت و پویایی سیستم مورد استفاده دارد. لذا مطلوبیت یک سیستم، مطلوبیت و صحت صورت‌های مالی را به دنبال دارد. امروزه کارهای زیادی در این خصوص انجام شده و در حال حاضر نیز بسیاری از واحدها مشغول تلاش برای رسیدن به یک سیستم مطلوب هستند. اتوبوسرانی‌های شهری نیز در رابطه با اطلاعات مالی از یک سیستم مطلوب بی‌نیاز نیستند لذا همین موضوع هدف اصلی این تحقیق را تشکیل می‌دهد.

برای رسیدن به این سیستم ابتدا مطالعات لازم بر روی سیستم حسابداری و بودجه اتوبوسرانی‌های شهری در کشور انجام شده و در مرحله بعد با شناسایی نقاط ضعف و قوت آنها نسبت به تدوین سیستم مطلوب اقدام گردیده است.

بخش نخستین این گزارش اساساً بر روی مطالعات استوار است. در ابعاد مطالعاتی علاوه بر اطلاعات دریافتی از طریق پرسشنامه، اطلاعات مالی و بودجه اتوبوسرانی‌ها مورد رسیدگی قرار گرفت. در بررسی‌ها نمونه‌هایی انتخاب و از طریق مطالعات میدانی رسیدگی لازم انجام شد. تعداد اندکی از اتوبوسرانی‌های شهری دارای سیستم مناسب هستند و چون اطلاعات مالی این شهرها با یک زبان واحد بیان نمی‌شود، لذا برای جمع‌بندی و تلفیق اطلاعات جواب‌گو نیستند. در بسیاری از اتوبوسرانی‌ها هزینه به صورت صحیح شناسایی نشده است و در نتیجه بهای تمام شده مسافر که در این اتوبوسرانی‌ها محاسبه شده، با

واقعیت مطابقت ندارد. بودجه مراکز اتوبوسرانی از حیث نقاط ضعف و قوت بررسی شد و در نهایت روش مطلوب و نحوه صحیح بودجه‌بندی تدوین گردید. استفاده از این روش‌ها علاوه بر کاهش مشکلات قانونی (از قبیل گزارشات حسابرسی و پذیرش صورتهای مالی توسط وزارت امور اقتصاد و دارایی) می‌تواند وضعیت واقعی اتوبوسرانی‌ها را در مقاطع زمانی مختلف بیان نموده و مدیران را که وظیفه اتخاذ تصمیمات لازم و به موقع را بر عهده دارند، یاری نماید. مسئولین بالاتر نیز در شهرداری‌ها و وزارت کشور می‌توانند با استفاده از اطلاعات صحیح و به موقع علاوه بر آگاهی یافتن از وضع موجود، تصمیمات بهینه‌ای اتخاذ و حتی مدیران اتوبوسرانی‌ها را مورد ارزیابی قرار دهند.

در بخش دوم این گزارش، سیستم مطلوب حسابداری و بودجه طراحی شده است. بخش سوم گزارش به راهنمای کاربران اختصاص دارد. این راهنما شامل دستورالعمل‌های توجیهی برای چگونگی شناسایی حساب‌ها و نحوه بدهکار یا بستانکار نمودن این حساب‌ها است.